

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Describe the attitude of Rav Yonah Landsdorfer, the author of the Sefer Me'il Tzedakah, towards settling in Eretz Yisrael.
2. Describe the fate of the migration to Jerusalem of the followers of Rav Yehudah Chasid in the year 1700.
3. Describe the attitude of the Chida (Rav Chaim Yosef David Azulai) regarding supporting those who live in Eretz Yisrael.
4. Describe life in Safed in the year 1778.
5. Describe how the Hasidic community of Rav Mendel of Vitebsk in Eretz Yisrael was able to survive during the years of his leadership there.

This and much more will be addressed in the eighth lecture of this series:

**"Rav Mendel of Vitebsk
and the Founding of the Hasidic Community in Eretz Yisrael".**

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

This lecture is dedicated to the memory and *Li-ilui Nishmas*

וועלוויל בן ליב הלוי ע"ה

Mr. Walter Segaloff of blessed memory.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XX Lecture #8

RAV MENDEL OF VITEBSK
AND THE FOUNDING OF THE HASIDIC COMMUNITY IN ERETZ YISRAEL

I. Poverty and the Mitzvah of Living in Eretz Yisrael

A.

נשאלתי וז"ל השאלה: . . . ע"ד אשר נתחברו יחדיו שלשה חברים דבוקים והסיעו לבן לנסיע לא"י המה ונשיהם ובניהם הקטנים עם הגדולים בני שנים ושלושה שנים וסמוך לו מלפניו והנה רוב השומעים מנסיעה זו מרננים אחריהם באמרם שלא נשמע מעולם שיסע אדם דרך רחוק ורב בזה אל עמים אשר לא ידע שפת לשונם ודרך ימים וסכנות עם בני קטנים ואם אדם רשאי לחבול בעצמו מי מי נתן לו רשות לחייב בניו הקטנים ואם כח הבנים כוחו לסבול צער טלטול טורח הדרך אולי אין כח בילדים הקטנים לסבול וביותר שינוי האויר ונענוע הספינות. וב"ד עירם רוצה לעכב ע"י הנסיעה הזאת מטעמים אלו ומעתה האנשים אלו שלמים הם לידע אם ימנעו מנסיעה הזאת מכל זה שנתנו ואם יחושו לגזירת ב"ד אם יגזרו עליהם אם לא.

תשובה: בתחילה נבאר אם יש מצוה בעליה זאת בזה"ז והנה מצאנו שהרמב"ן מנה מצוה זאת בכלל המצוות מקרא דוירשתם אותה וישבתם בה (דברים יא:לא) וכי היא שקולה נגד כל המצוות ופוק חזי בעל ת"ה בפסקים שלו הפליג בה סי' פ"ח וגם בספר כל בו (ס' קכ"ז) [ובספר הכוזר הפציר מאוד לנסוע שמה. איברא התוס' בכתובות בשם ר"ח כהן כתבו שבזה"ז אין מצוה לדור בא"י כי יש מצוות רבי' התלויים בארץ בא"א לקיימן וכמה עונשין שאין יכולין להזהר בהן ולעמוד עליהם ועוד כתבו שבזמן דאיכא סכנות דרכים אין הדין לכוף לעלות ע"כ. והנה מ"ש בשם הר"ח כבר כתב הרב הרי"ט בתשובה חלק י"ד סי' כח בנעים שכלו הוכיח דאיזה תלמיד טועה כתבו ע"ש זה הטעם בשביל המצוה ולא דסמכ' הוא כלל ובחידושו לכתובות הרחיב ביאור בזה דעל מה זה אין לקיים שמה המצוות ואם כי כבוד עליהם לקיימם פשיטא מי שיסבל ויצער לקיימן פשיטא כי יכפול שכרו בזה ויעויין שם כי הדין עמו וכ"כ בעל נתיב' משפט שהוא הגהת איזה תלמיד ע"ש וא"כ לא נשתנה הזמנים וכל הזמנים שוים לקיום המצוות מכ"ש אם הי' מצוות פרטית אפילו בזה"ז כבכלל רמ"ח מצות עשה יחשב שאין ביטל עולמית חלילה שהמצוות זמנית כאשר הוכחנו בכמה מקומות דברים אלו וכל הפוסקים מחזיקים שכופים האשה שתעלה עמו שכתבו כל הפוסקים כפשטא דמתני' דכתובות וגם מן האחרונים בתשוב' מהרי"ט והרשד"ם ומהר"י בן לב א"כ הא וודאי דלא ס"ל הא דר"ח כהן דאחרי שאין מצוה בנסיעה זאת פשיטא שאין לכוף אשתו שתעלה עמו. ומה שחששו לסכנה שיש למנוע הא וודאי אף בזמן הזה כל שהי' בו משום סכנה גלוי' לא נאמר לכוף לעלות וזה משתנה לפי הזמן. . . נמצא בזמנינו שהספינות הולכות ובאות בכל שנה בקיץ ואף שיש סכנת לסטים על הים הא וודאי כל הדרכים בחזקת סכנה והולכי ימים צריכים להודות וזה אינו מתחדש ואפ"ה אמרו הכל מעלין א"ו כל שאין בו סכנה מתחדשת ונולדות כופין וגם הכלל שנתן המביט יש לילך אחריו והא וודאי כי סער' הים אינו טענה דאל"כ ה'ל למתני' להפלוגי בהכי והי' סתמא קתני הרי כל האי שהי' סכנה מצד סערת הים והמוץ גליו אין לנו מניעה מנסוע. . . ונחזור למ"ש שאם אין סכנה פרטיית לקטנים יותר מלגדולים שרי להוליך בניו הקטנים עמו. . . והרבנים הקרובים היושבים על איי הים כתבו אשר עיניהם רואים בכל יום נוסעים דרך ים לקצוי ארץ עם ילדים קטנים בני יומן והוי כי שאלתי פה אחד מהנוסעים עם בניו הקטים אומר כי מצד תנועות הים קטן קטן יותר קל לו

לסבול תנעות הספינה והנאני שכוונתי הדין לאמיתו בזה. והנ"ל אם יגזור הב"ד שבעירם שלא לנסוע מטעמים הנ"ל רשאים לסמוך על אלו אשר אינם ראו ההיפך מהם כי לא ראנו אינה ראייה והרי זו כהורה הב"ד ששוקעה החמה והי' לפנינו דאין זה הוראה. . . . אמנם כן צריך בתחילה תנאי אחד שיש לו מקום מוכן ומזומן להיות מצוי לו שם פרנסה ברווח כמ"ש הת"ה בפסקיו שלו סי' פ"ח וגם בכל בו ראיתו וכן בתשב"ץ סי' תקס"ב דכל שאין לו שם פרנסה מוכנ' מעביר' על דעתו אעל דעת קונו ח"ו ואין אדם שליט בנפשו ואפשר אם שיהי לו פרנסה מוכנת בקלות כ"כ מח"ל עד שלא יחסר לו בדרך הטבע מותר כי עינינו ראו ולא זר שהרוב הבאים שמה לגודל עניותם צריכין לשוב חוצה ומתבלבי' בעבוד' השם ומלימוד התורה והלא יוצאין מא"י לח"ל ללמוד תורה מרבו מכ"ש שלא לנסוע לכתחילה במקום שאין לו הכנה ללמוד וגם אם היה לו מעות בח"ל קשה מאוד שישגי שם בכל שנה תמידים כסדרן. והכלל בזה אשרי הזוכה לכך ואינו נצרך לבריות ומתפרנס שם אפילו חיי צער ויעבוד השם אבל אין כל אדם זוכה לכך. וכבר נהגו העם שאינם נוסעים עם בנים קטנים והכל בשביל קשי' השגת הפרנסה שם שאינה מצויי' בקלות וחוב הוא לקטנים וח"ו יש לחוש שיצאו לתרבות רעה עד לא יחזק שכלם עליהם לסבול חיי צער וכמה נשתקעו בזה וד"ל. הנראה לנו כתבנו ועכ"פ אלו הנוסעים לשם וצריכים עי"כ להתפרנס מן הצדקה ואלו היו בחוץ היו יכולים להתפרנס ממעשה ידיהם לא טוב עושיין כי גדול הנהנה מיגיע כפו וצוה לנו ז"ל עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות וצריכין להתיישב בזה והדבר שקול ואין לי בו הכרע בענ"ד. ש"ת מעיל צדקה סימן כ"ו, מהרה"ג ר' יונה לאנדסופר (1678 - 1712)

I was asked the following: . . . This is in regards to a group of three close friends who decided to travel to Eretz Yisrael, they, their wives, their infants, and their children, who are at most only two or three years old. Now most other people, when they heard about these plans, strongly condemned them. They argued that it was unheard of that someone would be taking such a dangerous sea voyage over such a long distance to foreign speaking lands with such young children. Even if a person may have the right to endanger himself, who gave him the right to endanger such small children. And even if their older children could bear the discomfort of such a difficult journey, who says that the younger children could do so, especially the change in the air and the [violent] motion of the ship. Because of these considerations, the *Beth Din* of their city wishes to prevent them from making this journey. Consequently, these upright individuals want to know whether or not they should refrain from making this journey, despite all that they have already invested, and whether or not they are legally bound to follow the decree of the *Beth Din*.

Teshuva: Let us first explain whether there is a *mitzvah* to go up to Eretz Yisrael in our times. Behold we have found that the Ramban does count this *mitzvah* in his list of *mitzvos* and bases himself upon the verse (Deuteronomy 11:31), “. . . and you shall possess it, and dwell in it.” [He also states that] this *mitzvah* is equal in importance to all of the other *mitzvos* [combined]. [Furthermore,] the author of the *Terumas HaDeshen* (Rav Yisrael Isserlein) speaks at length regarding [the importance of this] in the eighty eighth chapter of his halachic rulings and so did the [author of the] *Sefer Kol Bo* (Chapter 127). [In addition,] the *Sefer Kuzari* put great emphasis on traveling there. On the other hand, however, the Tosefos in *Kesubos* (110b) quoting Rabbainu Chaim HaKohen wrote that in our times there is no *mitzvah* to live in Eretz Yisrael, as there are many *mitzvos* that are bound up with the land that are [almost] impossible to keep in our time and if one does not keep them, he is liable to receive severe [Divine] punishment. [Tosefos] also writes that if traveling on the road is dangerous, the law to pressure [a spouse] to go up to the land is not applicable. Now regarding that which Tosefos wrote in the name of Rabbainu Chaim, Maharit (Moreinu HaRav R. Yosef Trani, the son of Moreinu Rav R. Moshe ben Yosef Trani, the Mabit) in a *teshuva*, *Chelek Yoreh Deah Siman 28*, persuasively proved that the rationale for

avoiding Eretz Yisrael because of the inability to fulfil the *mitzvos* there is erroneous and that this quote [in the name of R. Chaim] must have been incorrectly written by some [novice] student. - In the Maharit's novellae to the tractate *Kesubos* he further elaborates on this and argues: What does it mean that it is nearly impossible to fulfill the *mitzvos* there? If [fulfilling the *mitzvos*] comes with difficulty, then it is obvious that someone who bears the pain to fulfil them will receive a double portion of reward. [Take the time to] read through his arguments [in the original] as he is clearly in the right. The author of the Nesivos Hamishpat is also in agreement with the Maharit that this quote [in the name of R. Chaim] was originally only a footnote written by a novice student [and somehow it later became incorporated in the body of the text]. That being the case, the period of time (i.e. in the present era, after the destruction of the Temple,) is not a factor [in *mitzvah* observance] and all times are equal in regards to *mitzvah* observance, especially a *mitzvah* that is included in the 248 positive *mitzvos*. Such *mitzvos* can never become annulled, G-d forbid, as we [previously] proved in regards to various situations. All of the *poskim* (halachic authorities) have ruled that one is allowed to pressure one's wife to go up with him to Eretz Yisrael, as it is quoted without exception by the early *poskim* who quote the Mishna in *Kesubos* as well as the later authorities such as the Maharit, Maharashdam (Moreinu HaRav R. Shlomo d'Modina), and Mahari (Moreinu Rav Yosef) ben Lev. Consequently we certainly do not agree with that which is quoted in the name of R. Chaim Kohen that there is presently no *mitzvah* and therefore one is not allowed to pressure one's wife to go up with him.

[Regarding the second part of Tosefos,] in which he states that if one is concerned about the danger of the trip, one should refrain from going, that certainly is the case and, if it is evident that there is a danger, one cannot put pressure on a spouse to go up to Eretz Yisrael. This, however, changes with the times. . . . In our times, however, when ships go back and forth every year in the summer, even though there is [somewhat of] a danger due to pirates, [such a danger does not change the halacha,] as all roads are bound up with danger of some sort, and [the proof is that] those who travel the seas are required to make a special blessing of thanks for being saved. Despite all of [these common dangers], however, one is still allowed to pressure one's spouse to go up to Eretz Yisrael. Certainly, then, when there is no special danger, beyond the norm, one is allowed to pressure one's spouse. In addition, one should follow the rule of the *Mabit* [that when merchants regularly travel the sea or land routes, such travel is not considered to be overly dangerous]. Therefore, [the dangers of] storms in the sea is not sufficient reason to refrain from going up to Eretz Yisrael, for if that would be the case, the Mishna should have made such a distinction and it does not. Therefore any danger due to a tumultuous sea and high waves is not sufficient justification for refraining from traveling. . . . Let us review what we just said: If there is no special danger for small children more than that for older ones, one is allowed to take his small children with him. . . . The Rabbis who dwell on the islands write that they have personally seen people travel to the ends of the earth with infants that are only a day old and when I asked here one of the travelers who traveled with his infant children, he told me that the smaller they are, the easier it is for them to bear the motions of the ship. [With this confirmation,] I felt good that [on my own,] I had arrived at a correct conclusion. It seems to me, therefore, that even if the [local] *Beth Din* issues a ruling not to travel there, based upon the above considerations, one is allowed to rely upon the testimony of those who have [experience] but yet have never witnessed any adverse [health] effects through traveling. The inexperience of the local *Beth Din* in such matters renders their decision invalid. It is akin to having a *Beth Din* issuing a ruling that the sun has set when it is still clearly visible. . . . - Nonetheless, [in order to be allowed to pressure a spouse to go up to Eretz Yisrael,] one condition must be met, i.e. that the means for him to provide a comfortable standard of living (*parnasah b'revach*) is readily available, as the author of the *Terumas HaDeshen* wrote in his rulings *Siman 88*. I have seen that

both the Kol Bo and the Tashbaetz (*Siman* 562) are also in agreement that if one does not have a livelihood easily awaiting him, [the stresses of poverty] will drive a person to violate the dictates of his rational senses as well as the will of his Creator, G-d forbid (*Eiruv* 41b), and such a person will not be able to withstand such pressures. It is possible that if one has an easily available source of income from [a skill that he acquired in] *Chutz L'Aretz* (outside of *Eretz Yisrael*) that would enable that person, under normal circumstances, to be supported, then it would be allowed [for him to move there], **for our own eyes have seen that most of those who come there are forced to leave**, due to the severe conditions of their impoverishment, and, as a result, their Divine service as well as their Torah study suffers (becomes disturbed). It is self evident that if one is allowed to leave *Eretz Yisrael* in order to study Torah under a competent *Rebbi* (master), most certainly, then, one should not make the trip to a place where he is not set up for the study of Torah. Even if he does have funds in *Chutz L'Aretz*, it is often very difficult to access those funds on a regular basis. The underlying principle is: Fortunate is the person who merits to have an independent source of income, even if it may be sparse, and is thereby able to serve Hashem [in *Eretz Yisrael*]. Not everyone, however, is so fortunate. [Consequently,] the widespread practice is not to travel with small children due to the difficulty of making a livelihood there which causes harm to the children. [In addition,] unless the children are of sufficient age to [understand the benefits of living in such a holy environment and] agree to endure such difficulties, there is a definite possibility that the children will, as a result, abandon a Torah based life. Many have fallen victim to this. [I hope that] this warning will be sufficient. We have written in accordance of our understanding. In any case, those in *Chutz L'Aretz* who are able to independently support themselves but travel to *Eretz Yisrael* and are thereby forced to live on charity, are not acting correctly. [Our Sages have told us (*Berachos* 8a)] about the superiority of independently supporting oneself [over receiving charity] and have commanded us (*Pesachim* 112a), "Treat your Shabbos as a weekday [in terms of the meals that you eat] and don't become dependent on the charity of society." One needs to thoroughly think this through as it is not clear [if living in *Eretz Yisrael* justifies being dependent on charity,] and I don't have a clarity in this matter. **Teshuvos M'eil Tzedakah, Siman 26, Rav Yonah Landsdorfer (1678-1712)**

B.

נ"ל שאין לכופה לעלות לשם ויעיי' ס"י ע"ה בש"ע וב"ש. וכיון שע"כ חייב לזונה ורע ומר המעשה הזה לעלות לשם ולא לצאת י"ח פרנסת אשתו א"כ מהראוי לכופו עכ"פ בכל מיני כפיות ונגישות שבעולם דלאו כל כמיני' לעלות לא"י ולהרעיב אשתו . . . שו"ת חתם סופר חלק ג (אה"ע א) סימן קלב

It seems to me that [under these adverse circumstances] a person cannot pressure his wife to go up to *Eretz Yisrael*, (cf. at the end of *Siman* 75 in *Shulchan Aruch Even HaEzer* and in the *Bais Shmuel*). Since, under all circumstances, he is required to provide for her, it is a terrible injustice for him to go up to *Eretz Yisrael* and not fulfill his requirement to support his wife. Consequently, it is befitting to force that person, in any manner possible [to prevent him from going], for he has no right to go up to *Eretz Yisrael* and thereby starve his wife . . . **Teshuvos Chasam Sofer Volume 3:132**

C.

. . . ועתה אמת אגיד דשנינו בספרי פרשת ראה יושבי א"י קודמין ליושבי ח"ל וכתב הרב ב"ח י"ד סימן רנ"א דעניי עירו קודמין לעניי א"י ומייתי ראייה מדתני רב יוסף במציעא דף ע"א בסתמא עניי עירך קודמין וכו' ע"ש. ואינה ראייה דהא דתני רב יוסף אקרא קאי אם כסף תלוה את עמי ושם לא יש

רמז א"י אבל הספרי קאי אקרא באחת שעריך בארצך ואימא דיושבי א"י קדמי לעניי עירו ואינה ראיא מכרחת והכי חזינא להרב ש"ך דאפיקיה בלשון משמע ומהרש"ח סימן ל"ה אמרה בלשון אפשר ויד הדוחה נטויה לקול תתנו. ואולם שמענה ואתה דע לך דאמרו בספרי שקולה ישיבת א"י ככל המצות שבתורה אף בחרבנה והיה כשבתנו. ולדעת הרמב"ן היא מכלל רמ"ח מצוות עשה דאורייתא ואין פוטר אותנו. ואם אל סודו תדרוש קח לך בשמים ראש כי בא"י כל תפלה כל תחינה החלו עולין אל השמים מעל ועשה את עולתו. לא כן בארץ העמים מסך מבדיל ובלולים יעלו מארץ לא מטוהרה או עם שרים והוא דרך חול ובחבורתו. ובמה יתרצה עבד ד' להיות לו חלק בישיבת א"י ותורת א"י אם לא בהחזיק ביד יושביה וגמירי גדול המעשה ויהי בשלם סוכו ומעונתו. ופוק חזי פום ממלל רברבן הגאון מהר"י קולון בסוף שרש ה' על מה שהתנדבו לעניי ירושלם ת"ו ובאו שלוחים מעה"ק לבנין בית הכנסת אשר שם ועל זה כתב דיכולים לתתם וז"ל מ"מ הכא שיש לשער ולומר דאין כאן שינוי דעת בעלים דמדהניחו עניי עירם וענייהם משום עניי ירושלם גילו דעתם שרוצים לזכות בהעמדת העניים שם כדי שיהיה להם בזכות העמידה שם כי רב הוא כי שם ציוה הברכה לברך בשמו ולשרתו. עד כאן דברי הגאון ז"ל וכמה אנו לומדים מנועם ש"ר פ"ה קדש זכאי באמירתו. הדור אתם ראו כי זה למעלה משלש מאות שנה בימי הגאון מהריק"ו ז"ל שהיה סביב שנת ר"ם כבר היו נוהגים נדבות לא"י והיו השלוחים יוצאים מעוף צוקה אובצנא דהר חמד אלקים לשבתו. ועוד למדנו דהמתנדבים בעם היו מניחים ענייהם ועניי עירם משום עניי ירושלם אתרא דמאריה ביתא תלי זייניה כי שם ביתו. וטעמא טעים לזכות שיעמדו ישראל שם בהר הקדש כי רב הוא ודידן עדיפא כי בזה תהיה מנת חלקם בישיבת א"י ובתפלות ותורת א"י המלאה לה אמיר מעלנא אית לה שער השמים מכוון שבתו. שו"ת יוסף אומץ סימן יט, הרב חיים יוסף דוד אזולאי

. . . Now I would like to tell you the truth, for we have learned in the *Sifrei Parshas R'eih* that the needs of those who live in *Eretz Yisrael* come before the needs of those who live in *Chutz L'Aretz*. Now although the *Bach* in *Yoreh Deah Siman 251* wrote that the needs of the poor of one's own city take precedence over the needs of the poor of *Eretz Yisrael* and brings a proof from the *Braisa* which Rav Yosef quotes in *Bava Metzia 71* which does not make any distinction and simply states that the poor of one's own city takes precedence, his proof is not valid. This is because Rav Yosef's *Braisa* is explaining the verse of "*Im Kesef Talveh es Ami*" (When you loan money to a member of My nation . . . (Exodus 22:24)) and in the verse there is no hint of [the priority of supporting the poor of *Eretz Yisrael*]. But the *Sifrei [Parshas R'eih]* is discussing the verse (Deuteronomy 15:7), "[If there is among you a poor man of one of your brothers] inside any of your gates in your land," and one can well argue that the needs of those who live in *Eretz Yisrael* come before the needs of even one's own city [in *Chutz L'Aretz*]. Therefore, the proof [of the *Bach*] is not rigorous. Therefore I have seen that the *Shach* repeated [the *Bach*'s ruling] with the expression, "it seems to be", [rather than "it is evident"]. The *Maharshach* *Siman 35* stated it with the express, "it is possible". The hand that pushes away [this proof] is outstretched (in full force) against the voice of he who offered it. However, you should listen to what I am saying: You should know that [our Sages] stated in the *Sifrei* that the *mitzvah* of living in *Eretz Yisrael* is equal in importance to all of the other *mitzvos* of the Torah [combined]. The *mitzvah* applies equally in its [present] state of ruin as when it is fully settled. According to the *Ramban*, [living in *Eretz Yisrael*] is considered to be one of the 248 positive *mitzvos* of the Torah and no [authority ever ruled that] you are free from fulfilling this *mitzvah*. If you will seek out its secret [quality], you will find it to be the finest incense (*besamim rosh*), for in *Eretz Yisrael* every prayer and every supplication that is offered rises up to Heaven above and is as effective as a burnt offering. Whereas in the lands of the other nations there exists a barrier that separates [one from Heaven] and the confused (*blulim*) prayers rise up from an impure land or together with ministering angels in a mundane manner. How can a [dedicated]

servant of G-d fulfill, [at least partially,] the [*mitzvah* of] living in *Eretz Yisrael* and have a portion in the Torah studied in *Eretz Yisrael*, so that he be accepted [in G-d's eyes], unless he supports those who actually are living there? [Behold] we have learned about the greatness of enabling another person to fulfill a *mitzvah* (Bava Basra 9a) and [supporting those who live there] is considered as if he himself were dwelling in *Shalem* (Jerusalem). Go out and see the words of the great Gaon, Moreinu Rav Yosef Kolon (Maharik) at the end of *Shoresh* (Chapter) 5 regarding the funds that were pledged toward supporting the poor of Jerusalem, may it be rebuilt and established, when emissaries came to collect funds for the building of a synagogue there, and he ruled that they may divert the funds donated to support the poor towards this cause [of building the synagogue]. This is what he wrote: “[It would seem that] one must come to the conclusion that distributing the funds [for the cost of rebuilding the synagogue] does not constitute a change of the specified use of the funds. This is because the very fact that these donors decided to help the poor of Jerusalem instead of the poor of their own cities or countries is a clear indication that they desire thereby to gain through this the merit of enabling people to actually live there, as the merit [of living in Jerusalem] is great, for it is [in Jerusalem] that Hashem has commanded that His blessings be said in His name and that they shall serve Him.” There is so much to learn from [the Maharik's] sweet, holy, and pure statement. O generation (see Jeremiah 2:31), you can see that more than three hundred years have passed since the Gaon Maharik of blessed memory, who lived around the year 1480, and it was already the custom to send donations to *Eretz Yisrael* and emissaries were sent [from those that experienced] the anguished darkness and exhaustion from [living on] the mountain which Hashem desired as His dwelling place. In addition, we learn of the philanthropists amongst the people who neglected their own poor [relatives] and the poor of their cities in order to provide for the poor of Jerusalem, the place where the Master of the House hung up His weapons (see Bava Metzia 84b), for there is His home. These [philanthropists] tasted of the *z'chus* (merit) that the Jewish people shall stand on the holy mountain, for it is a great *z'chus*. And ours is an even greater *z'chus* for through this we will enable them to have a share in the *mitzvah* of living in *Eretz Yisrael*, in their prayers, and in the Torah of *Eretz Yisrael* which fills the land like [fruit fills] the top bough [of a tree] all the way up to the gates of Heaven, His dwelling place. **Teshuvos Yosef Ometz Siman 19, Rav Chaim Yosef David Azulai**

II. Rabbi Yehudah Chasid and the Mass Migration to Jerusalem

... ובערב שבת הלך רבנו לטבילה במקוה ... ומיד נחלה ... שלח להביא את הרופא ... איש ספרדי חכם גדול בתורה ובחכמת הרפואה. ... וביום השבת בבוקר קם רבנו ורחץ והתפלל וכחצי שעה נפל למשכב כבראשונה עד יום ב' עד שמת. ... קודם ביאתנו לעיר הקודש נבנה ביהכנ"ס. . . ערך 40 בתים ובית מדרש מפואר מלא ספרים. . . הוציאו עליהן שוחדין הרבה לראשי הישמעאלים אשר בירושלים שינוחו לבנותו יותר גדול מן הראשון. . . נותנים לו ה' מאות. . . כך כל שר שבא. . . וכל המעות הוכרח ליקח בהלוואה מן הישמעאלים בנשך. . . נתרבו החובות. . . והיו תופסים אותנו בעד החובות, ועד שלא יצאנו מן התפיסה של בעל חוב אחד בא בעל החוב אחר לתפוש אותנו בעד החובות שלו. . . גם גובי המס אורבים לנו כזאבי טרף. . . וגם בבית אין מה להחיות את נפשנו ונפש טפינו. . . הוכרחו ליתן כסף פרנסתינו לישמעאלים בעד החובות שלהם להשתיק שלא יתפסו אותנו. . . ונשארנו אנו וטפינו בערום ובחוסר כל. . . ס' שאלו שלו' ירושלים לר' גדליה מסימיאטיץ

On the eve of the Sabbath, [the third of Cheshvan 5461 (1700)], our Master, went to immerse himself in the *mikveh* . . . he soon became ill . . . and sent for a doctor . . . , a Sefardi scholar (Rav Rephael Mordechai Malki) who was an outstanding Torah authority and medical expert. On the

day of Shabbos, our Master got up, washed, and began to pray. About a half hour later, he had a relapse and was forced to go back to bed. He lingered until Monday, and then he died. . . . Before we came to the holy city [of Jerusalem] a synagogue was built . . . [It was attached to a courtyard which] consisted of about forty houses and a beautiful Study Hall, full of *sefarim*. . . . They had to use their money to pay bribes to the Moslem leaders of Jerusalem to let them expand the original synagogue. . . . For this, they had to pay them 500 thalers [per year, above and beyond their yearly payment of 500 thalers.] . . . Similarly, every Arab leader demanded bribes. . . . We were forced to borrow from the Arabs at interest . . . and as a result, the debts mounted. . . . [In order to force us to pay], they would arrest and imprison us. As soon as we were released by one creditor, we were again imprisoned to satisfy the debts of another creditor. . . . In addition, the tax collectors would lie in wait to ensnare us like wolves seeking their prey. . . . There wasn't anything in our homes to sustain our souls or the souls of our children. . . . We were forced to give the money of our livelihood to the Arabs to pay off our debts to avoid imprisonment. . . . We and our children were left completely naked and utterly lacking. . . . **Sefer Sha'alu Shalom Yerushalayim**

III. Rav Menachem Mendel and the Hasidic Settlement of the Holy Land

A.

ברוך ד' שהחיינו וקימנו והגיענו לארה"ק ביום ה' אלול תקל"ז לפ"ק בשל' כמעט לא נפקד מאתנו איש. ואפי' מאותה הספינה שנסעה למדינת "קרים" ואנשים בה מעט . . . אשר הציל מהשאת והשבר את כל האנשים הידועים בשם חוץ מדרך הטבע. ואשר חיו מן האנשים גם המה באו משם לכאן. . . . וד' הצליח דרכי לעבור על הים השחור בשני מעל"ע ועל הים הגדול עברנו כמעט כולנו בספינה אחת בז' ימים, והמותר בט' ימים. והנה נסעו מאנשי קושטא העיר כמה מאות נפשות על קברי אבות ונתאחרו כ"ב יום. . . . והנה על היבשה שלו' על ישראל ב"ה במקום "גאלאץ" גם בכל ארץ וואליחיי' שהוא לערך שבוע אחת אין פוצה פה ומצפצף. מכתב מר' ישראל מפאליצק ט' אייר תקל"ח

Blessed be Hashem who has kept us alive and sustained us and brought us to the Holy Land on the fifth of Elul, 5537 (1777) in peace. Very few were lost on the way. Even that ship that [was driven off course] toward Crimea had very few passengers [to begin with]. [Thankfully,] . . . those noted individuals who survived the shipwreck were saved in a supernatural manner. . . . Hashem blessed my journey as we traversed the Black Sea in only forty eight hours and most of us traveled together in one ship and traveled over the Mediterranean [from Turkey to Eretz Yisrael] in only seven days. The other group made the trip in [only] nine days. Behold there was a group who traveled from the city of Constantinople for the purpose of visiting the graves of their ancestors whose trip lasted twenty two days, [instead of seven or nine]. . . . Behold when we traveled on land to the [port of] Galati, through all of Walachia (Romania), which lasted approximately a week, we encountered absolutely no opposition. **R. Yisrael of Politzik, 9 Iyar 5538 (1778)**

B.

התאספו ובאו הרבה עניים לרוב אף לפי הנראה בהשקפה ראשונה השכילו את אשר עשו ונואלו לסמוך עצמם על ניסים והפקירו עצמם נשיהם ובניהם, אבל עמדתי על סוף דעתם הרבה מהם לשם שמים כוונתם ודעתם, המה המופלגים בעלי תורה ועבודה. והנה הנם אשר נשארו בארץ הקודש כי הרבה לרוב נספחו ובאו כולם לארץ ישראל הקדושה אבל כמה מהם חזרו מאמצע הדרך משפת הים ומסטנבול ומה גם בעונותינו הרבים מגודל עין הרע ספינה אחת נשברה ואשר נצלו חזרו לביתם הרבה מאד חזרו מאה"ק אשר לא זכו לשבת בה, והנה אם היו כולם באים היו מכסים את עין הארץ, ואשר נשארו בכאן כל מן הסמוכים לנו אהני להם שטיותם אף חכמתם עמדה להם והנה הם יריאים

ושלימים. ומעתה קומו השרים לעזרת ד' בגבורים הנה מאת ד' היתה זאת פיו הוא צוה ורוחו הוא קבצם, כמו כן באו גם כן מעבר לי מק"ק טונו"ס מאנשי ספרדים באותו פרק לערך מאה ושלושים נפשות מהם עשירים וגם עניים וחכמים גם עמי הארץ מעתה אין לנו לעסוק בנסתרות לשאול מה זה: והנה עדי בשחק, נאמן עלי אבא שבשמים אשר לא היתה ידי עמהם אדרבא אשר צוחתי ורבתי עמהם עד בוש ורובם אשר לא ידעתי ושמעתי כלל, והנה אני בעניי הכינותי בעז"ה די סיפוקי ואשר אתי יש מהם בעלי יכולת וטובי לב אבל כשל כח הסבל נלאינו נשוא וכבר הוצאנו עליהם למאות גדולים אבל אין הבור מתמלא מחוליתו, ומה גם שכעת אין שום אחד מהם משתכר עדיין שום פרנסה בשביל גירות הלשון ומנהגיהם וכולם מתפרנסים מן המוכן ואין אדם נוגע במוכך לחבירו, ולמראה עיניכם תשפטו אשר הוכרחנו לשלוח בזמן קרוב את הרב הישיש מו"ה ישראל פאלצקער ואם היו נותנים לו עשרת אלפים בחודש חליפות יציאות א"י הקדושה היה בז לכל דבר אבל ההכרח הביאנו לכך. . . . נאום השפל באמת מנחם מענדיל בהרב מו"ה משה זצללה"ה שנת תקל"ח לפ"ק פה צפת תוב"ב: ספר פרי הארץ מכתב ב' שנת תקל"ח

Many impoverished people assembled and came [to Eretz Yisrael]. Even though at first glance it would seem that these people acted foolishly in relying on miracles and compromising their lives together with the lives of their wives and children, nonetheless, after deliberation, I realized that the intention and attitude of many of them was truly for the sake of Heaven, these are [among] the outstanding members of our community, masters of Torah and Divine service. I am referring to those who remained in the Holy Land, for although large numbers of them joined us to come to Eretz Yisrael HaKedoshah (holy), many of them turned back; some in the middle of the way, some by the sea shore and others by Istanbul. In addition, through our great sins from the effects of the evil eye (from jealousy), when one ship [of ours] was wrecked, the survivors returned home. [Furthermore,] a great number of them returned home after arriving in the Holy Land, for they didn't have the merit of settling in it. Behold, had they all come, they would have covered the face of the land. Of those who stayed here with us, those who joined up with us, their [seeming] foolishness was successful, for [it was actually motivated by] their wisdom which stood them in good stead. They are truly G-d fearing and perfect in their ways. This being the case, I now ask you, O noblemen, arise to assist Hashem with the mighty ones. Behold that was directed by Hashem. His mouth commanded and His breath assembled them. Similarly, a group of Sephardim from the holy community of Tunis came at that time [to join us], a group of approximately one hundred and thirty souls. Some of them were wealthy and others poor. Some were learned and others were unlearned. It is not for us to delve into the hidden matters of Hashem and ask why this was so.

Behold my witness is in Heaven. My Father in Heaven is my witness that I did not encourage them to join us. On the contrary, I yelled at them and argued with those [who I knew were planning on coming]. [In fact,] I wasn't even aware of the presence of most of them. Behold, I, in my impoverished state prepared, with G-d's help, enough to sustain myself. Amongst those that were with my group were those that were economically well off and philanthropically inclined. We didn't have the ability, however, to sustain the others that joined us and we feel under tremendous strain. We have already spent hundreds of large coins on their behalf and we have no source to replenish the loss (literally: The soil taken out of a pit cannot refill its cavity). Most certainly this is the case today when none of us can find a livelihood because of our unfamiliarity with the local language and customs. Each one of us is subsisting on the money which we brought, which cannot sustain the community. You can clearly see that we were almost immediately forced to send the elder scholar, R. Yisrael Politzker. . . . These are the words of the truly humble Menachem Mendel b. HaRav Moshe, of blessed memory. 5538 (1778), Tzefas. **Sefer Pri HaAretz, Letter 2**

C.

שבאנו לאה"ק לעיה"ק צפת תובכ"א אני וב"ב כולם מקטנים ועד גדולים בתוך הבאים יותר משלש מאות נפשות, עם רבינו הגדול החסיד הק' ומפורסם מוהר"ר מנחם מענדיל נ"י . . . וכעת הופיע ברחמיו וברוב חסדיו . . . ומצאנו בה [בצפת] בתים הרבה גדולים וטובים מאין יושב. וכעת אנו מתפללים בביהכנ"ס של הבית יוסף. ויש כאן שלשה בה"כ בנויים והרבה בתי כנסיות חרבים. ועוד בונים לנו ביהכ"ס חדש. והטבילה היא במקוה שיסד האריז"ל. וכל קברי הקדושים הגדולים היינו ועל קבר האריז"ל התפללנו ועל קברי נביאים תנאים ואמוראים ע"ה וכמו חלב ודשן תשבע נפשי בעת שפתי רננות יהלל פי. ובמעט אשר טעמתי ויאורו עיני מכל הימים אשר הייתי חי בחו"ל. הרבה זכיתי. . . . ומגודל שלומה של עיה"ק צפת תובכ"א אין להגיד. והנה המקום רחבת ידיים, ואפשר להתפרנס לכשיתישב, אבל עדיין אין אנו מכירים בלשון ומנהגי המדינה, וגם כעת נמצאים בשווקים מכל דבר אוכל נפש ושאר דברים, רק תבואה ביוקר מפני הארבה והמלחמה שהי' עד עתה. . . . מכתב מר' ישראל מפאליצק ט' אייר תקל"ח

We came to the Holy Land, to the holy city of Tzefas (Safed), may it be speedily rebuilt and established in our own days, myself and my entire family, the young and old, together with our entire group, more than three hundred souls in all, and together with our great master, the holy and famous Hasid, R. Menachem Mendel. . . . At this time, Hashem shined forth his compassion and great kindness . . . and we found in Tzefas many large and goodly houses that were unoccupied (for the last seventeen years since the great earthquake of 1760). At the moment we are davening (praying) in the synagogue of the Bais Yosef (R. Yosef Caro). There are three synagogues that remain standing and many which are desolate [and in need of repair]. In addition, they are building a new synagogue for us. We immerse ourselves in the mikveh of the Arizal. We pray at the graves of the holy and great [tzaddikim], especially the Arizal, as well as by the graves of the Neviim, Tanaim, and Amoraim, of blessed memory. . . . In the little that I have tasted [of the land], my eyes have become more enlightened than all of the days that I lived in Chutz L'Aretz (outside of the land of Israel). I have merited much. . . . One can't begin to describe the great peace that rests in the holy city of Tzefas. Behold, there is plenty of room for everyone and it will be possible to find a livelihood as soon as we settle. We are not familiar, however, as of yet, with the language and customs of the land. Even now, every type of food is available in the market place as well as other items. The only problem is with the grain which is very expensive due to a plague of locusts and the war that only recently ended. . . . **R. Yisrael of Politzik, 9 Iyar 5538 (1778)**

D.

וכי מצאנו את העיר שלו"ה ושקט"ה מן המלחמות שהיו בין מלכי כנען זה על זה והיה ממש שעת חירום שלא עבר בה רגל אדם ממקומו אל מקום הסמוך לו. ונראה בחוש לעין כל גודל חסד השי"ת שהפליא עמנו לעשות שלו' בארץ מעט קודם בואנו לקדושת הארץ מקור החיים. וריבוי קדושת הארץ והפלגת שבחה אין לספר ולסיים. . . . ואודיע גודל חסדי השי"ת עלינו שנתן חן כולנו בעיני הספרדים והאשכנזים אשר בכל ערי ישראל וממש הם בעיניהם כחגבים לנגד האנשים השלמים אתנו. כי שלחו עוד מירושלים עיה"ק ת"ר בבקשה וחנינה גדולה שנקבע לדור עמהם. וגם בטבריא בקשו אותנו פעמים רבות. והיינו בר"ח שבט בעיה"ק טבריא תובכ"א ונתעכבנו שם בערך שני שבועות וממש היה בעיניהם כימים אחדים מגודל האהבה והתשוקה שיש לכולם לדור עמנו במקום אחד. והרב הגדול המפורסם איש אלקי מוה"ר מנחם מענדל עשה שידוך עם בנו המופלג מ' משה עם חכם גדול ומפורסם בתורה וחסידות ובעשירות, ונתן נדוניא סך שמונה מאות אריות והוא מיקירי וחשובי הספרדים שבירושלים תובכ"א, והחכם הנ"ל הוא מחותן של חכם הכולל של טבריא שהוא כעת נתמנה לרב למדינה גדולה של טורקיה. וכל הספרדים יודעים מכל הגבית עדות שהיו בחו"ל

ומחסדי השי"ת שהיו בעיני כולם ללעג ולקלס גדול ומאוסה היא אצלם זאת הקנאה מחמת התאוה כמו שמאוסה אצל כל אנשי שלומנו. . . . נאום אברהם בא"א מו"ה אלכסנדר כ"ץ זצלה"ה. ספר פרי הארץ מכתב ג' שנת תקל"ח

We found that the city was peaceful and calm, after having experienced a civil war in which everyone was afraid to leave their place. We actually see the great kindness which Hashem acted towards us that a state of peace had just been inaugurated right before we came to the sanctity of the land, the source of life. We can't begin to relate the tremendous sanctity of the land and its extraordinary praises. . . . I want to inform you of the great kindness that Hashem showered upon us that we found grace in the eyes of all of the Sefardim and Ashkenazim who live in the cities of Israel. They view themselves as mere grasshoppers in comparison to our brotherhood [of Hasidim]. For they have sent messages from the holy city of Jerusalem, begging us to settle amongst them. In addition, the city of Tiberias has frequently requested us to live amongst them. We visited the holy city of Tiberias, may it be speedily rebuilt and established in our own days, on Rosh Chodesh Shevat and we stayed there about two weeks. To them it felt like only a few days because of the great love and desire that each one of them has that we all live together. The great and famous man of G-d, R. Menachem Mendel, made a shidduch (matrimonial match) for his extraordinary son, R. Moshe, with the daughter of a great scholar, famous for his Torah, piety and wealth. He gave a dowry of a sum of eight hundred lion thalers. He is from the most precious and prestigious Sefardim in Jerusalem. This scholar is a mechutan (related through marriage) to the Chief Rabbi of Tiberias who has just been appointed to become the Rav of a large province in the Ottoman Empire. All of the Sefardim are aware of the testimony that was gathered in Chutz L'Aretz (outside of Israel) [against the Hasidim]. Through the kindness of Hashem, however, they viewed it with derision and scorn . . . just as it is viewed by the members of our brotherhood [of Hasidim]. . . . Avraham b. R. Alexander Katz, of blessed memory [of Kalisk]. **Pri HaAretz, Letter 3, 5538 (1778)**

IV. The Difficulties of Maintaining the Settlement of Hasidim

A.

הנה בעת בואינו לארץ הקודש מצאנוה חריבה ושוממה. ואדם אין לעבוד את האדון השם באמת. והאשכנזים אשר ישבו לפני שם הם חסרי דעת המצירים ומציקים את עובדי ד'. ברם הישיש ר' וואלף סטאנוור (ואחד) ור' אורי מק"ק ווילנא המה המתאונים לעבוד ד' באמת והחדשים אשר מקרוב באו ממדינת וואלין פאדאליה ואוקריינא הגם כי הוצאנו ממון רב עליהם בראות אותם בדלות ושפלות ואין להם עוד עזר מאתנו נתחברו אלו לאלו לצער ולחרף אותנו. ובפרט הרב מו"ה . . . וגם . . . לא מצאנו בעיר הקודש צפת תוכב"א כ"א רשעים גמורים מאמינים בש"ץ ימ"ש. ועליהם . . . והאשכנזים עמהם לחצונו בלחץ זה הדחק. ונצטרף דלות ושפלות וסכנת נפשות ממש. והפקיד ימ"ש בא עלינו בעלילות דברים והתפאר בזה הלשון בזה השבוע אשים כולכם בכבלי ברזל. ומחמת זה הסיבה נפלתי על ערש דוי כמה חדשים בשנה שעברה, ועל כולם מי יוכל לספר ולסבול גודל חלול השם באמרם כל היום איה אלוקיך וגו' הלא יראתך וגו' אשר תקצר היריעה מהכיל ביאור בזיונות ושפלות יראי ד'. ממש כמו חוכא ואיטלולא בעיניהם. והנה כבר נתיסרנו מהרשעים בחו"ל אבל לא מנהם ולא ממקצתם מה שמצאתנו בכאן:

ועתה הודינו לאלקים עליון לא-ל גומר עלינו. ברוך השם אשר לא השבית לנו גואל פדה בשלו' נפשנו ויעל משחת חיינו, הקים מעפר דל מאשפות הרים אביון, בעת בא חביבי הרבני המופלא מו"ה שלמה זלמן הכהן משולח שלנו שלם בגופו שלם בממונו. חסדי ד' כי לא תמנו נס בתוך נס

ותחבולות מלחמה עם הפקיד כפי המדבר אליכם. ובידו כתבים פתוחי חותם ופסקים (מכת"ר) בהסכמות הרב הגאון הישיש (והסכמת) וגבאי א"י דק"ק בראד לתקן העבר בסילוק חובות יחיד וציבור, ותקטן עוד זאת בעיני אלקים ואדם וידברו גם אל בית עבדו למרחוק להטריפני לחם חוקי הקצוב מדי שנה בשנה, ומי יוכל לספר עזוזו ונפלאותיו אשר עשה עמנו. והיא אתחלתא דגאולה כי נתגדל ונתקדש שמו הקדוש בעיני כל תפול עליהם אימתה ופחד. ולא מצאו ידיהם ורגליהם מקום לנוס שמה ולהסתר כן ינער ד' רשעים מן הארץ ומלאה פה לפה עובדי ד' עד כי יגאלנו גאולה שלימה אמן. . . . והנה אהובי אחי ורעי דעו נאמנה כי יודע אני בירור גמור שכל היסורים שעברו עלינו זה שלש שנים הם יסורי ארץ ישראל ואין מביאין ראיה מן השוטה כי אין שוטה נפגע. אבל מי שכוונתו באמת השוו חז"ל (ברכות ה ע"א) א"י לתורה ולעוה"ב ואי אפשר כי אם ע"י הנסיונות. ואם אמור יאמר שהיסורים שעברו עלינו הם מחמת הנסיעה ברוב עם ופירסום והוא ימלט עצמו בחכמתו הלא נופל תחת הטבע, ומי שהוא מאמין בדברי חז"ל באמונה שלימה יש כמה דרכים לפניו יתברך שיקוימו דברי חז"ל ואין ביד האדם להנצל מזה: ואני מחמת עגמת נפש שהיה לנו בצפת ת"ו מהפקיד הלכתי עם חביבי וידידי הרב הגדול בוצינא קדישא מו"ה אברהם הכהן נ"י ויזרח לעיה"ק טבריא תובכ"א. וראינו בעינא פקיחא שהספרדים של עיה"ק הנ"ל צדיקים ותמימים ובפרט הרב המובהק ר' דוד אשכנזי. . . . שם, מכתב ד' ניסן שנת תקמ"א

Behold, at the time we came to the Holy Land, we found it destroyed and desolate and there was no person to serve the L-rd in truth. The Ashkenazim who originally lived there are lacking intelligence and torment and distress those who serve Hashem. There are exceptions, though. The elder scholar, R. Wolf Stanover, and R. Uri of the holy community of Vilna, truly desire to serve Hashem. The new immigrants, who recently came from Volhyn, Podolia, and the Ukraine, even though we spent a great fortune on them, as we saw them in an impoverished and humbled state, after we were no longer able to support them, joined forces with the other Ashkenazim to torment and curse us, especially, HaRav . . . and also . . . - In the city of Tzefas we only found completely evil people, believers in Shabbtai Tzvi, may his name be blotted. The Ashkenazim joined forces with them and oppressed us terribly. This was combined with poverty, humiliation, and actual danger of life. The governor, may his name be blotted, came to us with false claims and threatened us saying, "I swear that I'll put all of you in chains!" Because of this, I became ill and bedridden for several months this past year. But the worst thing is the immense Chilul Hashem (desecration of G-d's name), as they taunted us the entire time saying, "Where is your G-d . . ." I can't begin to describe the degradation and humiliation that those that fear Hashem (Hasidim) experienced. We literally became a laughing stock in their eyes. Behold we have already suffered at the hands of the evil ones in Chutz L'Aretz (outside of the Land of Israel) but it was only infinitesimal compared to what we experienced here.

But now we wish to express our thanks to the Almighty for what he has done for us. Blessed be Hashem who has provided for us salvation and has lifted the destitute from the dust and dung heap, by bringing us the great Rabbi, Shlomo Zalman HaKohen, our emissary, in health together with sufficient funds. He brought with him letters and rulings of the elder Gaon and the trustees of the Land of Israel Fund in the city of Brody to correct the past and pay off the debts of the individuals and the community and, even more importantly, they instituted a regular dependable system for the yearly distribution of funds. Who can relate the power and miracles that Hashem has wrought. This is the beginning of the Redemption as His name has become glorified and sanctified in the eyes of all, as [our enemies] have become seized with fright and have no place to flee and hide. May Hashem remove the evil from the land and may it become filled with those that serve Him (Hasidim) as part of His complete redemption. Amen. . . . Behold my friends, brothers and colleagues, you should surely know that I realize without a doubt that the suffering

that passed upon us these last three years is the suffering that is entailed with [settling] Eretz Yisrael (See Berachos 5a). . . . If someone says that this suffering is as a result of our traveling with a large contingent and with public fanfare, and that a wise man can avoid such suffering, [he is simply misguided]. . . . It is not in our hands to avoid such suffering. . . . Because of the agony that we experienced through the governor, I went with my dear friend, the great Rav and holy lamp, R. Avraham HaKohen, [of Kalisk], may his lamp shine brightly, to the holy city of Tiberias. We saw clearly that the Sefardim of that holy city are tzaddikim and of perfect faith, especially the erudite R. David Ashkenazi. . . . **Sefer Pri HaAretz, Letter 4, 5541 (1781)**

B.

קול אומר הודו לד' כי טוב על כל הטובה אשר עשה ד' לישראל, להציל לעינינו ועל ידינו את שאר יתר אחינו בני ישראל ונפשות ביתם מרעב ודבר וחרב שעל פני השדה, כי בשדה נמצאו והמדינה משובשת בגייסות כידוע, ואנחנו בשם ד' אלקינו חומה היינו להם למחסה ולמסתור מכל אלו, בהוצאה מרובה כפי רוב שני הרעב, ורבה מקנתם להספיק להצטרכותם אף כי בצוק העיתים הדוחק את השעה, דחיקא שעתא טובא, ומגרר גריר הוצאה יתירה מיתר הגזם גוזמא רבה אם את הצטרכותם יאסף להם ומצא להם שאין שיירות מצויות ע"י שלוחים מיוחדים רץ אחר רץ, מלבד חבילי טרדין להשיג רשות מן הפאשא יר"ה, ומתושבי הכפרים הסמוכים להניח להם מסביב בטח בדד עין יעקב וישראל: ולקול הרעש אדיר וחזק מטה יד ישראל באמצע, שהיה העולם שמם מבלתי יכולת אפשרי להשיג שום הלואה על הוצאות במזומנים כי אם סחורה פחותה מסוחרים ברבית ובמקח הכפול ומשולש בערכם להפסיד, ולהפסיד תיכף במכירתם על מזומנים למען הצלת נפשות, ולזאת נכנסו בחובות גדולים ועצומים ונוגשים אצים, רבים קמו עלינו עד אפס מקום לעבור מפניהם ואח"כ כלה פרוטה מן הכיס בכל העיר מרוב ההלוואות וגם ננעלה הדלת מפני לוויץ אצל הסוחרים מעיר עכו עד אפס השגתינו שום אוכל להשיב נפש בין הפרקים, והיינו לוקחים מן הגוים תושבי העיר נשך אוכל נשך כל דבר על חד תלת עד זמן ביאת הכסף והנה כבר היה אפס תקוה גם לזאת. ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה את צרור הכסף משלוח ידם ע"י שד"ר הנ"ל לשלם מקצת נשיינו ועם המותר לחיותינו חיי שעה, ויקנא ד' לארצו ויחמול על עמו והמגפה נעצרה בחצי כסליו ברוך ד' אלקי ישראל: ס' פרי הארץ שנת תקמ"ז מכתב ט"ז

We are expressing our thanks to Hashem for all of the good that He did for the Jewish people to save, before our very eyes, through our efforts, the remnant of our Jewish brethren and their households from the famine, plague, and sword that was all around us and which affected the surrounding countryside which was in a state of upheaval, as is well known. . . . This involved inordinate expense due to the prolonged famine and the terrible conditions. . . . It was impossible for us to borrow money. [Our only recourse was to] buy inferior merchandise for exorbitant sums on credit with interest and to immediately resell the merchandise at a loss in order to gain enough money to sustain us. Because of this we incurred tremendous debts with immense pressure for repayment from the creditors. So many creditors came to us at one time that they blocked our way [on the street] and we could barely escape them. Afterwards, it became impossible to obtain any more loans from the city and we couldn't even obtain them from the merchants of Acco. We simply ran out of money to purchase any food and bought food and other necessities on interest of three times the amount. By the time the money came in from Chutz L'Aretz, we couldn't obtain food even through that means. Blessed be Hashem who sustained us through the monies sent through our emissary and we were able to pay off some of our debt and with the rest of the monies were able to sustain ourselves temporarily. Hashem finally had compassion for His people and the plague stopped by mid Kislev. Blessed be the G-d of Israel. **Sefer Pri HaAretz, Letter 16, 5546 (1786)**

V. The Travels and Travails of Rav Nachman of Breslau

A.

והלך רבנו זכרונו לברכה, שם על קבר זקנו רבי נחמן זכרונו לברכה. וגם שכרו חמורים ונסעו על כל המערות. . . . ואז צוה רבנו להאיש שהיה עמו שיסע לחיפה לשכר ספינה לחוף לארץ. ובבואו לשם לשכר, בתוך כך בא ספינה עם הרב הגאון החסיד המפורסם דקהלת שפיטובקע וגם שלוחי דרבנן. ואז היתה המעשה שהיו יראים לקבל בעצמם המעות מחמת המסור הנזכר לעיל, והוכרחו למסר המעות הכל ליד האיש שהיה עם רבנו וכו' כנזכר לעיל. אזי הוכרח האיש הנ"ל לחזור לטבריה עם המעות. ובבואו לטבריה אמר רבנו זכרונו לברכה: מן הסתם רצון השם שנהיה בארץ ישראל עוד איזה זמן: ואמר רבנו, זכרונו לברכה: שישכרו לו חמורים לילך לירושלים עיר הקדש. וכששמע זאת הצדיק הקליסקר בקש מאתו שלא ילך. וכאשר בא הצדיק השפיטובקער לטבריה עשה סעודה גדולה בלילה עבור רבנו זכרונו לברכה, וחבב אותו מאד. ודברו ביחוד, ולא שמע שום אדם מה שדברו יחד. ועשה רבנו זכרונו לברכה, שלו' בין הרב הקדוש דשפיטובקע ובין הרב הקדוש הקליסקר: ואחר זמן קצר נפל שם דבר בעיר, והוכרח לברח מאכסניא שלו לאכסניא אחרת. ואחר כך נפל שם הדבר גם כן, והוכרח לברח מטבריה. ובריחתו מטבריה בעת הדבר רחמנא לצלן היה בסכנה גדולה מאד, כי השער של החומה היה סגור, והיה מוכרח לברח דרך המערה עד שבא אל החומה אצל שפת כנרת. ורצה לעלות על החומה ולירד משם כדי לצאת על ידי זה מן העיר. ויהי כאשר עלה על החומה ועבר ובא על צד השני כלפי חוץ, הסתכל והנה הים תחתיו והוא היה תלוי ועומד על ידיו ועל רגליו על החומה למעלה ותחתיו היה הים, ונשא לבו להשם יתברך, והצילו ברחמיו. ויצא משם בשלו' עד שבא לעיר הקדושה צפת, וישבו שם ימים אחדים עד שנשמע שהצרפת יבוא בקרוב לעכו: שבחי מוהר"ן סדר נסיעותו לא"י י"ט

Our master, z"l, went to the grave site of his grandfather, Rabbi Nachman [Horodenker], z"l. He also hired donkey drivers and they traveled to all of the [burial] caves. . . . Then [finally] our master ordered his attendant to go to Haifa and book passage on a boat that would take him out of the country. While the attendant was there, a ship arrived bringing the renowned Gaon and chasid of the community of Shepitovka as well as Rabbinic emissaries, [who were returning from their fund raising mission]. They were afraid, however, to bring the money that they raised back to Tiberias as there was a [feared] informant there at the time. They were forced to hand over their money to [R. Nachman's] attendant [who was above suspicion]. . . . As a result, [before he was able to rent space in the boat,] he was forced to return to Tiberias with the money. When he came back to Tiberias, our master, z"l, said, "It seems that Hashem still wants us to remain in Eretz Yisrael for a while." He then told him to hire donkey drivers to take him to Jerusalem, the holy city. When the saintly Rav of Kalisk heard of this, he beseeched him not to go there. When the Tzaddik of Shepitovka came to Tiberias, he made a great feast that night in honor of our master, z"l, and showed him much endearment. They then spoke in private, no one was present at the time. But as a result, our master made peace between the holy Rav of Shepitovka and the holy Rav of Kalisk. Shortly afterwards, an epidemic broke out in the city and he was forced to flee his lodging and seek another lodging. Afterwards, the plague spread there as well and he was forced to flee Tiberias. His flight from Tiberias in the midst of an epidemic was fraught with danger, for the city's gate was locked and he was forced to evacuate the city via a cave that led to the city's wall which was adjacent to the shore of the Kineret. He wanted to climb up to the top of the wall and go down from there to the other side. As he was about to descend, and he was hanging on the other side of the wall, he took a look and realized that the sea was right below him. He then lifted his heart to Hashem and Hashem saved him in His mercy. He departed the city in peace and made his way to the holy city of Safed where he stayed a few days until he received the report that the French were about to attack Acre. **Ibid. #19**

B.

וגדל עצם הסכנות שהיה להם בחזירתם אי אפשר לספר. כי היו על הספינה הזו של מלחמה שהיתה מלאה ישמעאלים. והם היו רק שני יהודים לבד. ודרך הישמעאלים, בפרט אנשי מלחמה, לתפס יהודים ולמכרם במרחקים לעבדים. והיה לרבנו זכרונו לברכה פחד גדול מזה. . . . ובאה הספינה והגיעה אור לארבעה עשר בניסן לכרך גדול שעומד על אי הים ושם עיר גדולה לאלקים ושמה ראדיש (רוודוס), והכירו שזה עיר של ישראל. והיה להם שמחה גדולה, כי יוכלו לקנות כאן מצות לפסח וארבע כוסות. שם כ"ב

The immensity of the danger in which they found themselves on their return is indescribable. The ship that they boarded was actually a warship which was filled with Turks. They were the only Jews on board. The Turks, especially Turkish fighters, would as a rule abduct Jews and sell them at a distant port as slaves. Our master, z"l, was greatly fearful of this. . . . The ship arrived on the fourteenth day of Nissan on the island of Rhodes. They realized that it was inhabited by Jews and they could purchase there matzos for Passover and the four cups. **Ibid. #22**